

JEDNA FIRMA – WIELE MOŻLIWOŚCI

**KOMPLEKSOWE
ROZWIĄZANIA
DLA ENERGETYKI
I PRZEMYSŁU**

Rozproszona generacja wodorowa odpowiedzią na potrzeby transformacji energetycznej

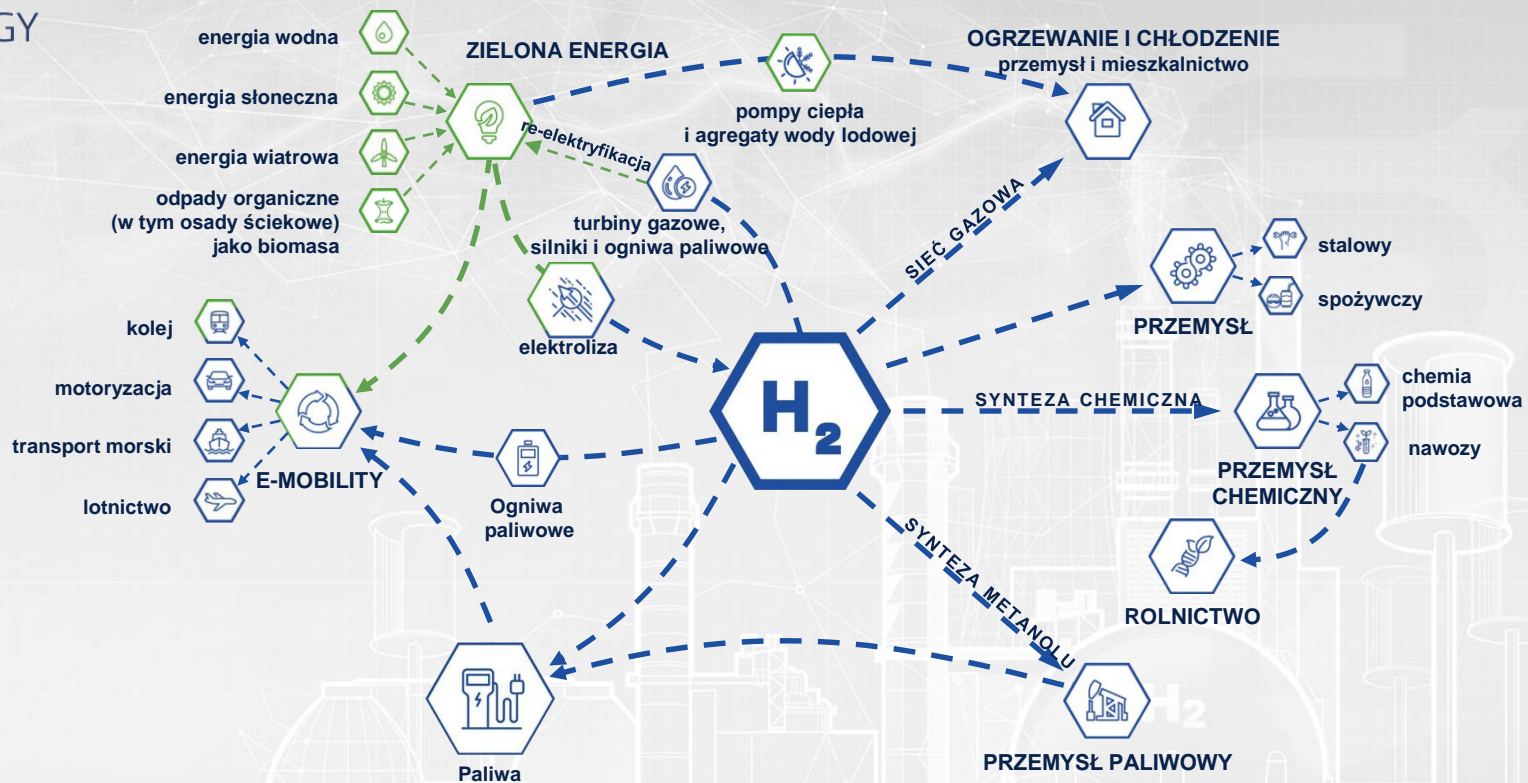
doświadczenia SBB Energy rok po wystąpieniu z 2021 r.

Robert Żmuda

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Rozwoju i Technologii
w SBB ENERGY S.A.

10.10.2022r.

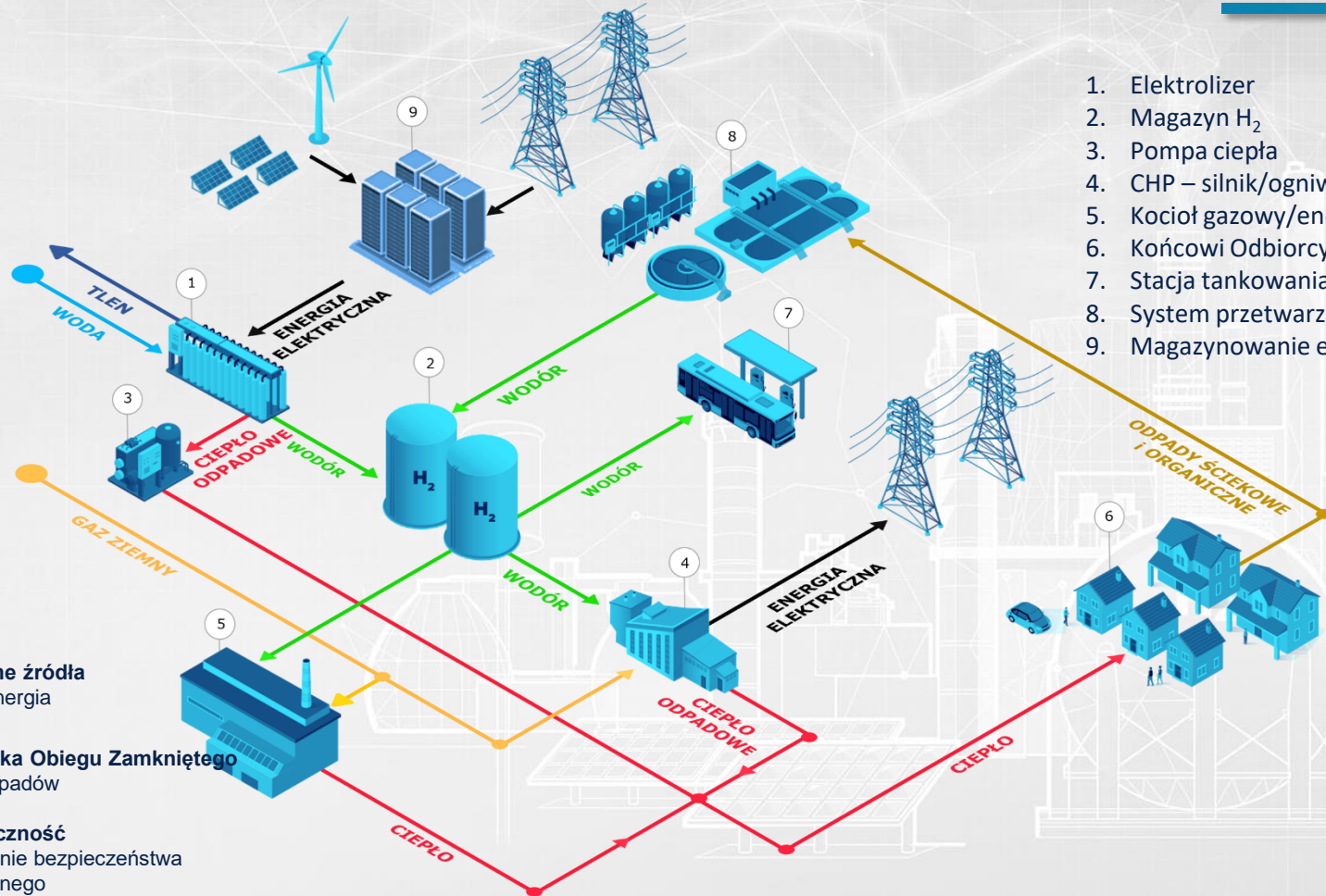

WODÓR NOŚNIKIEM ENERGII

Parametr	Wodór	Gaz ziemny	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny
Wartość opałowa [GJ/kg]	0.120	0.048	0.021	0.009
Emisji CO ₂ (spalanie) [kg/GJ]	0	55.54	93.63	107.15

- Paliwo wodorowe może być **wytwarzane w każdym miejscu przy dostępie wody i energii elektrycznej.**
- Jego produkcja, magazynowanie i wykorzystanie przyczynia się do **autonomiczności energetycznej regionów** i poprawy bezpieczeństwa dostaw energii.
- Wykorzystanie wodoru **nie powoduje emisji zanieczyszczeń** do atmosfery.
- Technologie wodorowe mogą być **kluczowe w trudnych do dekarbonizacji sektorach**, takich jak przemysł ciężki lub transport (żegluga morska, pociągi).
- Wykorzystanie nadwyżek OZE na produkcję wodoru dla układów **poligeneracyjnych.**
- Dywersyfikacja źródeł wodoru np. **osady ściekowe, biomasa odpadowa** mogą również „zazielenić” ciepłownictwo dopełniając **idei gospodarki obiegu zamkniętego.**

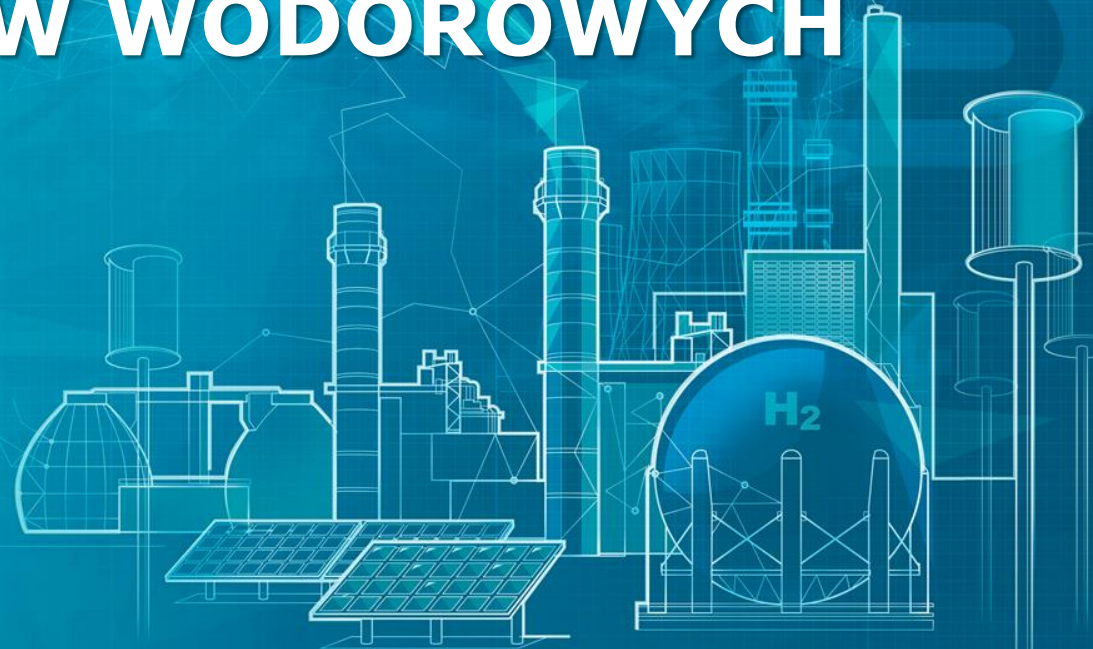
1. Elektrolizer
2. Magazyn H₂
3. Pompa ciepła
4. CHP – silnik/ogniwa paliwowe
5. Kocioł gazowy/energia geotermalna
6. Końcowi Odbiorcy Ciepła
7. Stacja tankowania wodorem
8. System przetwarzania odpadów + HTC
9. Magazynowanie energii

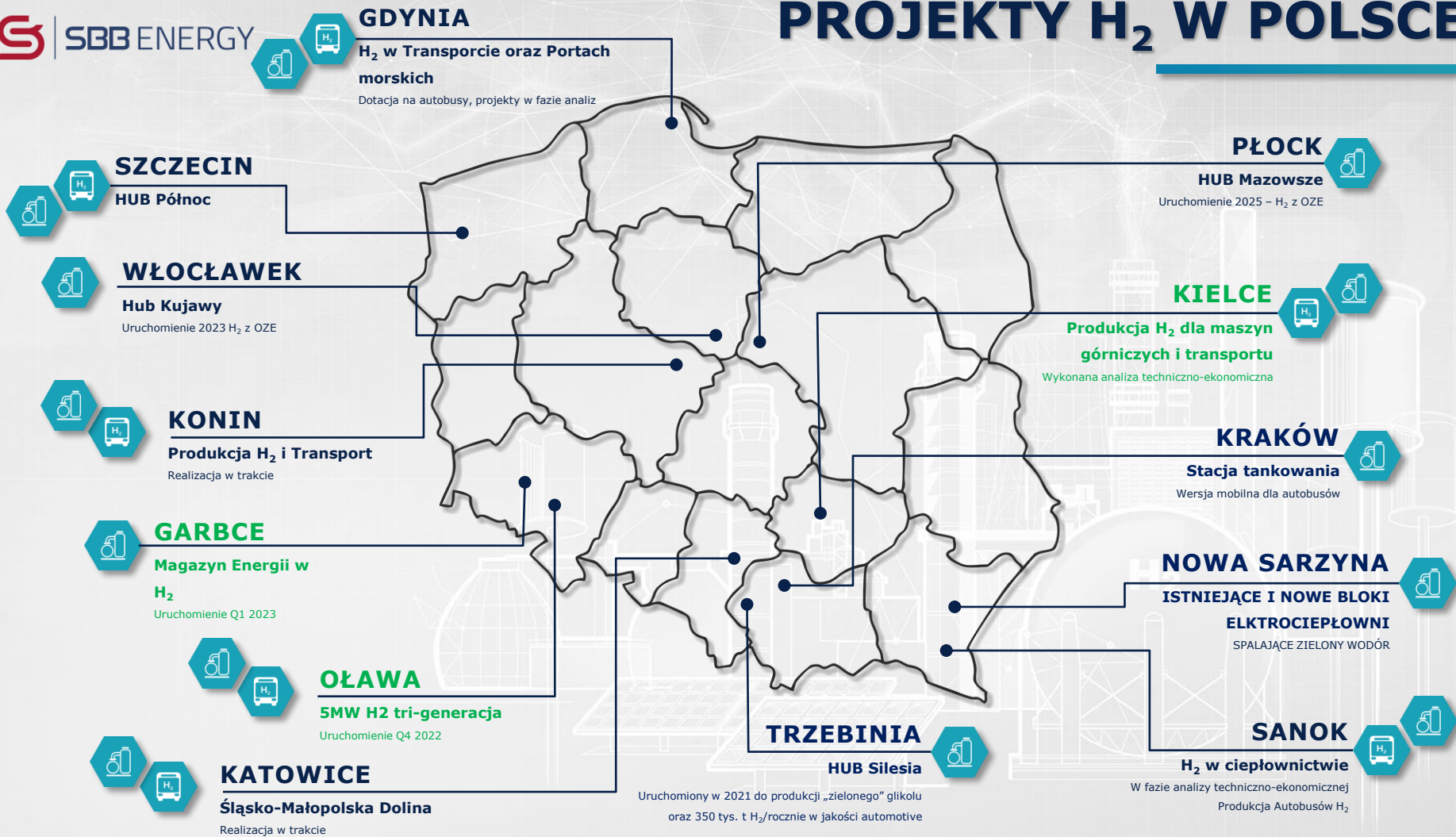
Odnawialne źródła
– czysta energia

Gospodarka Obiegu Zamkniętego
– mniej odpadów

Autonomiczność
– zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego

DOŚWIADCZENIA Z REALIZACJI PROJEKTÓW WODOROWYCH

GDYNIA

H₂ w Transporcie oraz Portach morskich

Dotacja na autobusy, projekty w fazie analiz

SZCZECIN

HUB Północ

WŁOCŁAWEK

Hub Kujawy

Uruchomienie 2023 H₂ z OZE

KONIN

Produkcja H₂ i Transport

Realizacja w trakcie

GARBCE

Magazyn Energii w H₂

Uruchomienie Q1 2023

OŁAWA

SMW H₂ tri-generacja

Uruchomienie Q4 2022

KATOWICE

Śląsko-Małopolska Dolina

Realizacja w trakcie

TRZEBINIA

HUB Silesia

Uruchomiony w 2021 do produkcji „zielonego” glikolu oraz 350 tys. t H₂/rocznie w jakości automotive

PŁOCK

HUB Mazowsze

Uruchomienie 2025 - H₂ z OZE

KIELCE

Produkcja H₂ dla maszyn górniczych i transportu

Wykonana analiza techniczno-ekonomiczna

KRAKÓW

Stacja tankowania

Wersja mobilna dla autobusów

NOWA SARZYNA

ISTNIEJĄCE I NOWE BLOKI

ELEKTROCIĘPŁOWNI

SPALAJĄCE ZIELONY WODÓR

SANOK

H₂ w ciepłownictwie

W fazie analizy techniczno-ekonomicznej
Produkcja Autobusów H₂

PRE-INWESTYCYJNE

- Analiza dostępności i warunków finansowania,
- Przygotowanie wniosku o dofinansowanie,
- Analiza lokalnych uwarunkowań rynkowych – wybór optymalnej lokalizacji
- Analiza możliwości dostaw i odbiorów wodoru,
- Przegląd dostępnych i wybór najbardziej odpowiednich rozwiązań technicznych,
- Przygotowanie koncepcji technologicznej,
- Analiza techniczno-ekonomiczna, feasibility study,
- Realizacja prac B+R.

INWESTYCYJNE

- **Przeprowadzenie postępowania administracyjnego, m.in.:**
  - Decyzje środowiskowe,
  - Pozwolenia, dopuszczenia,
  - Warunki przyłączenia mediów,
  - ATEX,HAZOP,SIL
- **Realizacja projektu technologicznego:**
  - Kompletacja i realizacja dostaw,
  - Projekt podstawowy i wykonawczy,
  - Nadzór inwestycyjny,
  - Optymalizacja.

POST-INWESTYCYJNE

- Serwis instalacji,
- Szkolenia.

Promet-Plast s.c. Elżbieta i Andrzej Jeżewscy

Realizacja projektu pt. „Budowa jednostki wysokosprawnej trigeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej do 1,0 MW”, w skład którego wchodzi:

- 5 MW elektrolizer o wydajności do 90kgH₂/h, do produkcji zielonego wodoru,
- Układ sprężania i magazynowania H₂,
- 999 kW silnik kogeneracyjny,
- Agregat absorpcyjny.

PKP Energetyka S.A. Podstacja trakcyjna PT Garbce

Realizacja projektu pt. „Wodorowy system magazynowania energii – System dynamicznej redukcji obciążenia podstacji trakcyjnej, działający z wykorzystaniem zasobnika dużej mocy”, w skład którego wchodzi:

- Elektrolizer: nominalna moc nie mniejsza niż 25 kW,
- Układ przygotowania wody,
- Magazyn wodoru,
- Ogniwia Paliwowe: moc nominalna nie mniejsza niż 15 kW.

- **Zamawiający:** Promet-Plast s.c. Elżbieta i Andrzej Jeżewscy ,
- **Lokalizacja:** Gaj Oławski 21A, 55-200 Oława
- **Zamówienie współfinansowane przez NFOŚiGW** na mocy zawartej umowy o dofinansowanie
w ramach:
  - Priorytet I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki; Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe; Poddziałanie 1.6.1 – Źródła wysokosprawnej kogeneracji.
- **10 maj 2021r. kwietnia 2022 r.** - Podpisanie umowy pomiędzy SBB ENERGY S.A., a Promet-Plast s.c. Elżbieta i Andrzej Jeżewscy - rozpoczęcie realizacji projektu.

NPROXX

MAGAZYN WODORU

Parametr	Wartość
500 bar	
Całkowita pojemność magazynowa	35 m ³ ≈ 1050 kg
Max. ciśnienie wodoru	500 bar

CHŁODZIARKA ABSORPCYJNA

Parametr	Wartość
Nominalna moc agregatu	0.85 MW _t (tolerancja +10%)
Moc cieplna oddawana przez agregat kogeneracyjny do agregatu chłodniczego	1201 kW
Strumień cieczy roboczej (mieszanka wody i glikolu 50%)	63 t/h
Parametry cieczy roboczej (in/out)	95/75°C

SPRĘŻARKA

Parameter	Value
Nominalna wydajność	0-50 kg H ₂ /h
Ciśnienie na ssaniu/wylocie	40 bar _g / 500 bar _g
Temperatura na wylocie	< 40°C

ELEKTROLIZER

Parametr	Wartość
Typ	PEM
Nominalna wydajność elektrolizera	1000 Nm ³ /h ≈ 90 kg/h
Nominalna moc elektrolizera	5 MW
Nominalne ciśnienie wodoru	40 bar
Czystość produkowanego wodoru	Min. 99.998%

AGREGAT KOGENERACYJNY

Parametr	Wartość
Nominalna moc elektryczna	999 kW _e
Energia cieplna	1.2 MW _t
Całkowita sprawność kogeneracji	powyżej 81 %

Maj 2021

- Podpisanie umowy
- Rozpoczęcie realizacji

Sierpień 2021

- Projekt podstawowy
- Przygotowanie infrastruktury

Listopad 2021

- Rozpoczęcie robót budowlanych i towarzyszących

Marzec 2022

- Dostawa agregatu kogeneracyjnego
- Dostawa agregatu absorpcyjnego wraz z wieżą chłodniczą

Maj 2022

- Dostawa magazynu wodoru,

Sierpień 2022

- Dostawa elektrolizera
- Montaż instalacji
- Uruchomienie Instalacji, Rozruch, Ruch Próbny

Październik 2022

- Montaż instalacji
- Uruchomienie Instalacji, Rozruch, Ruch Próbny

Grudzień 2022

- Zakończenie inwestycji

Elektrolizer

2021
r
↓
8-12 m-c

2022
r
↓
Min. 16 m-c

Silnik

2021
r
↓
6-10 m-c

2022
r
↓
**13 m-c
dostarczone**

Magazyn H2

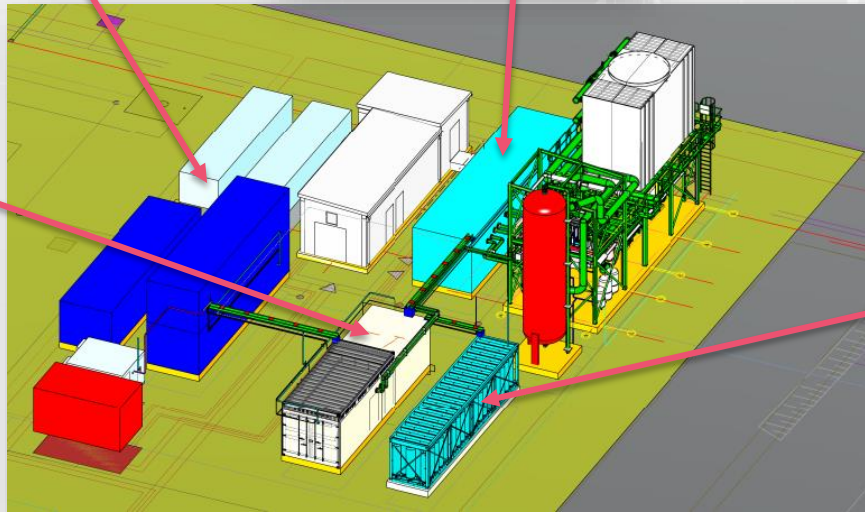
2021
r
↓
6-8 m-c

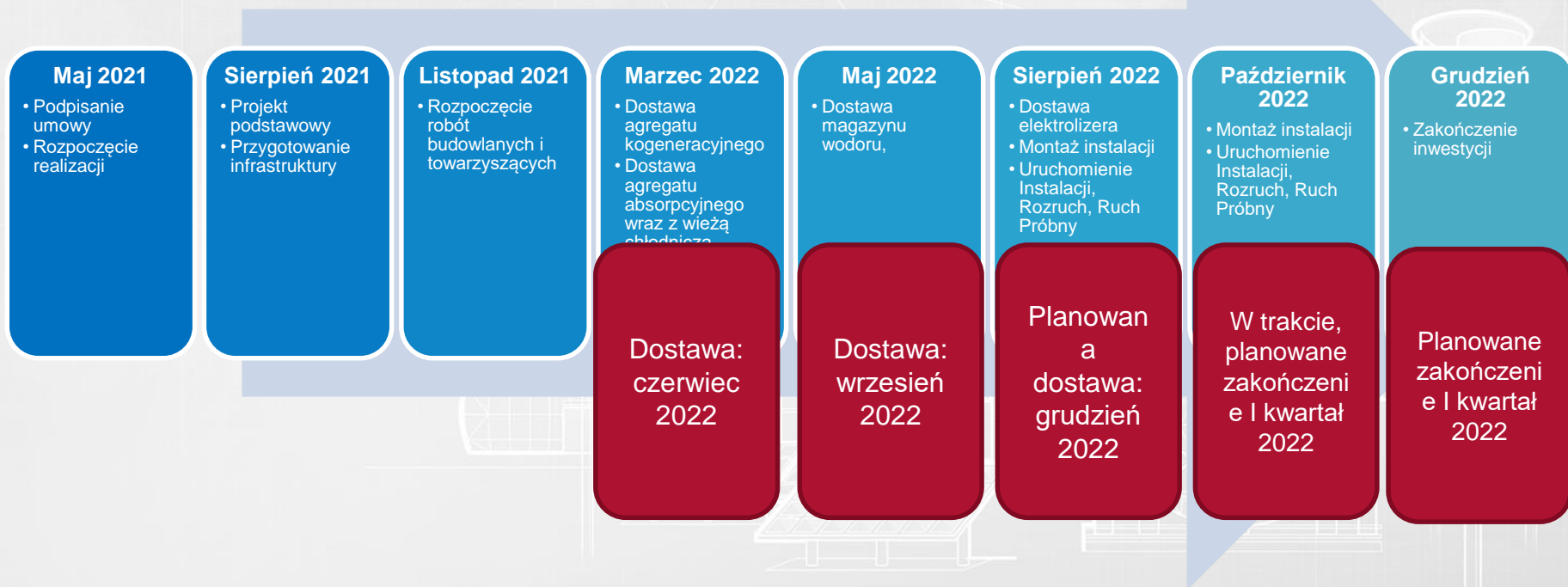
2022
r
↓
**12 m-c
dostarczone**

Sprężarka

2021
r
↓
8-12 m-c

2022
r
↓
Min. 15 m-c

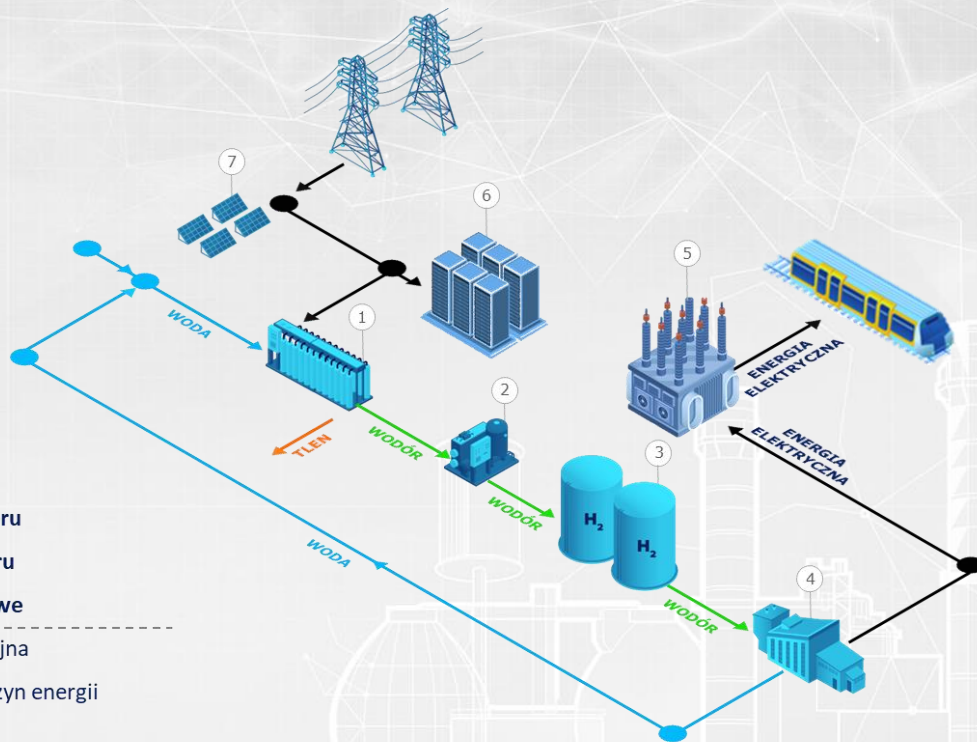

- CAPEX (elektrol., magazyn, AKPiA) – **24,2 mln PLN,**
- OPEX (utrzymanie, serwis) – **400 tyś. PLN/rok,**
- OPEX (koszt energii elektrycznej z PV, woda) – **300 zł/MWh, 8 zł/m³,**
- Czasu pracy – **7500 h/rok,**
- Czas życia – **10 lat,**
- W uzależnieniu od obciążenia uzyskujemy koszty na kg H₂:
  - przy produkcji **90 kgH₂/h (100%) – 21,0 PLN/kg;**
  - przy produkcji **45 kgH₂/h (50%) – 25,0 PLN/kg;**
  - przy produkcji **9 kgH₂/h (10%) – 53,0 PLN/kg.**

- **Zamawiający:** PKP Energetyka S.A.
- **Lokalizacja:** Podstacja trakcyjna PT Garbce (Garbce, gmina Żmigród, powiat trzebnicki) **Nazwa:** „Wodorowy system magazynowania energii – System dynamicznej redukcji obciążenia podstacji trakcyjnej, działający z wykorzystaniem zasobnika dużej mocy”.
- Projekt jest realizowany w ramach Działania 1.2: „**Sektorowe programy B+R**” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:**
- Zasilanie **156.2 kW PV** – układ **OFF-GRID** – energia nie może być przesłana do sieci.
- **19 kwietnia 2022 r.** - Podpisanie umowy pomiędzy SBB ENERGY S.A., a PKP Energetyka - rozpoczęcie realizacji projektu.

1. Elektrolizer
  2. Sprężarka wodoru
  3. Magazyn wodoru
  4. Ogniw paliwowe
-
5. Podstacja trakcyjna
  6. Baterijny magazyn energii
  7. Farma PV

Zabudowa Kontenerowa przystosowana do eksploatacji w zakresie temperatur -29°C do $+50^{\circ}\text{C}$.

ELEKTROLIZER

Parametr	Wartość
Typ	AEM
Nominalna wydajność	$7.5 \text{ Nm}^3/\text{h} \approx 0.63 \text{ kg/h}$
Nominalna moc	36 kW
Liczba i moc modułów	$15 \times 2.4 \text{ kW}$
Nominalne ciśnienie	30 bar
Zapotrzeb. na wodę	$\sim 6 \text{ L/h}$

MAGAZYN WODORU

Parametr	Wartość
200 bar	
Całkowita pojemność	23 kg*
Max. ciśnienie wodoru	200 bar
Liczba butli w zestawie	$16 \times 0.05 \text{ m}^3$

SPRĘŻARKA

Parametr	Wartość
Max. strumień wodoru	$7 \text{ Nm}^3/\text{h} \approx 0.63 \text{ kg/h}$
Ciśnienie ssania	30 bar
Max. ciś. na wylocie	200 barg

OGNIWA PALIWOWE

Parametr	Wartość
Nominalna moc	20 kW_e
Liczba i moc stosów	$5 \times 4 \text{ kW}$
Sprawność przy mocy nominalnej	$> 45\%$

SUW

ELEKTROLIZER

H₂ OSUSZACZ

SPRĘŻARKA

OGNIWO
PALIWOWE

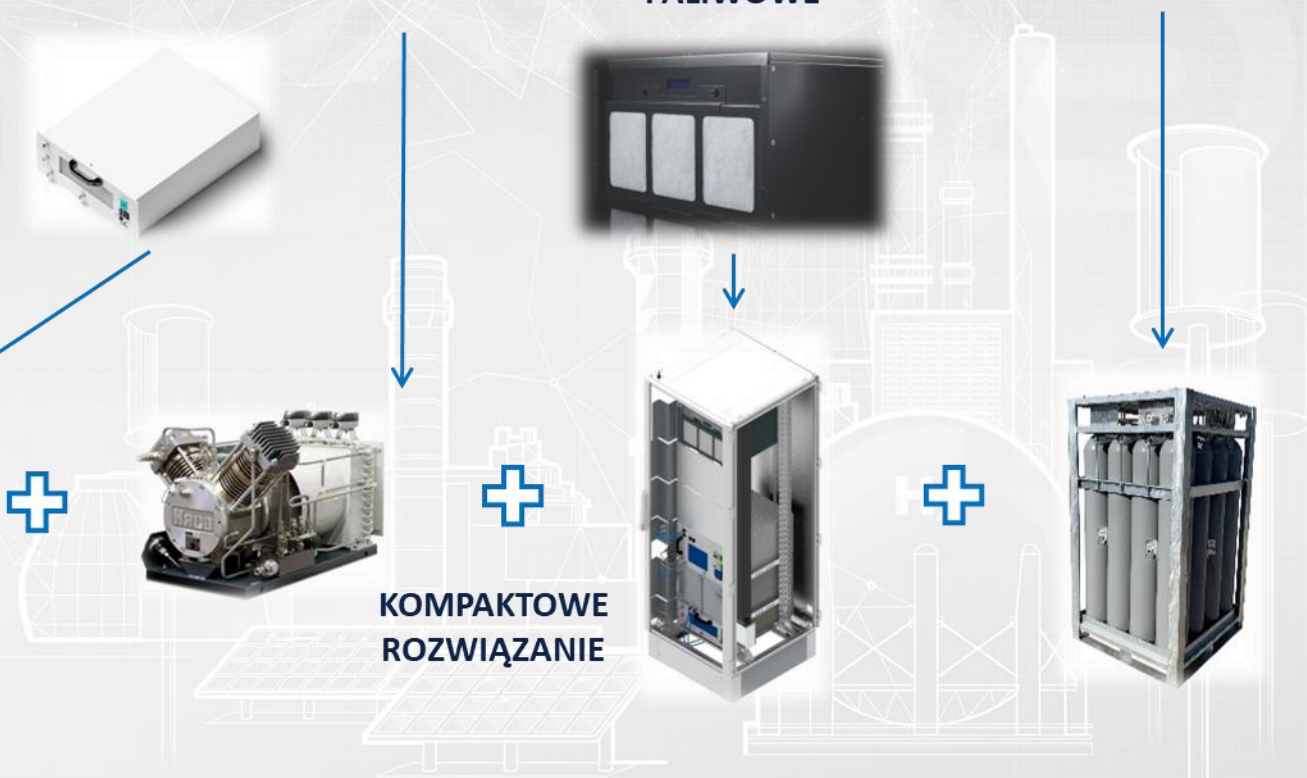
MAGAZYN H₂

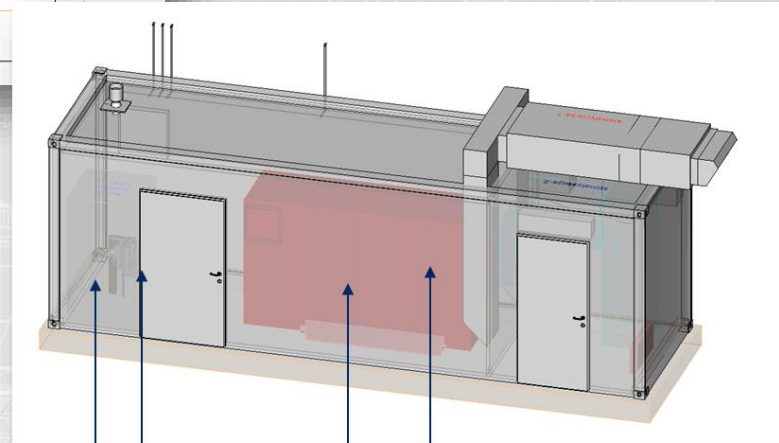
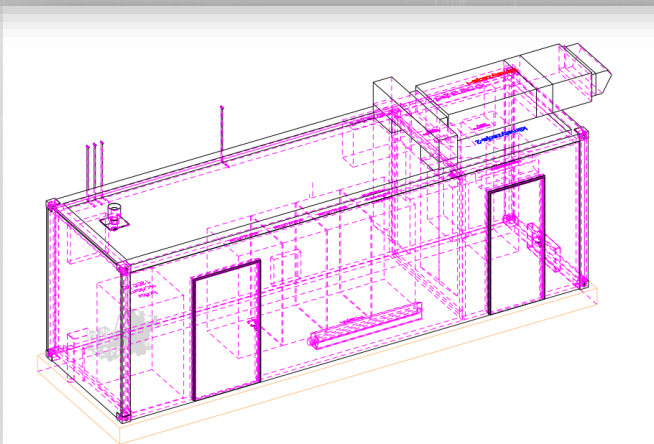
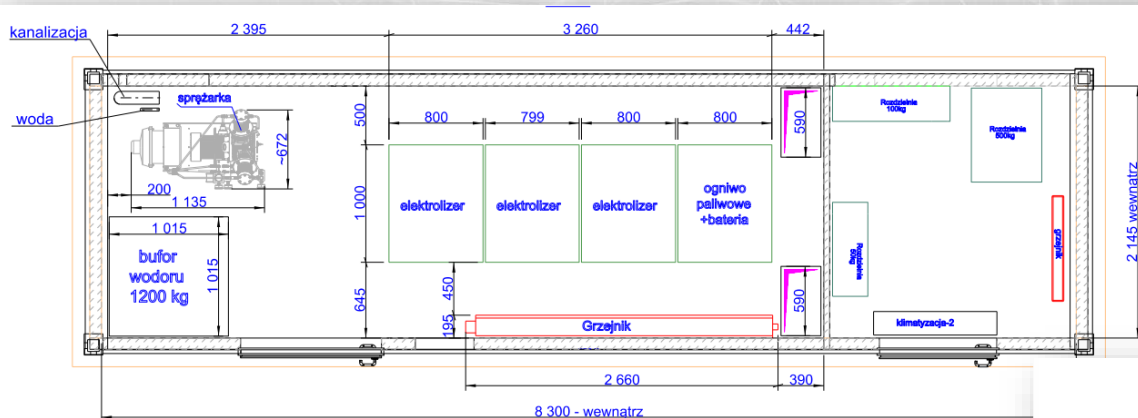

KOMPAKTOWE
ROZWIĄZANIE

KOMPAKTOWE
ROZWIĄZANIE

Magazyn ciś. Sprężarka

Elektrolizer

Ogniwo paliwowe

Zagrożenia:

- Opieszałość administracyjna
- Nietrzymanie terminu dostawy głównych urządzeń instalacji

OTOCZENIE PRAWNE W POLSCE

POLSKA STRATEGIA WODOROWA

DO ROKU 2030 Z PERSPEKTYWĄ DO 2040

2 listopada 2021r. przyjęto „Polską strategię wodorową do roku 2030 z perspektywą do 2040”

Wskaźniki osiągnięcia celów PSW do 2030 r. :

- Zainstalowana moc instalacji do produkcji niskoemisyjnego wodoru: 50 MW do 2025 r. i 2GW do 2030 r.;
- Liczba dolin wodorowych: co najmniej 5;
- Liczba będących w użyciu autobusów wodorowych: 100-250 do 2025 r. i 800-1000 do 2030 r.;
- Liczba stacji wodoru: min. 32 do 2025 r.;
- Zawarcie Porozumienia na rzecz budowy gospodarki wodorowej

Stan na październik 2022 r.:

Zainstalowana moc Elektrolizerów zasilanych

OZE: 0 MW
Liczba dolin wodorowych: 7

Liczba autobusów wodorowych: 3 szt.

W fazie testów Kraków, Wrocław, Gdynia

Liczba stacji wodoru: 1 mobilna w Krakowie

Zawarte 14.10.2021 r.

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw

1 czerwca 2021r. Prezydent podpisał Ustawę o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw

Ustawa o Odnawialnych Źródłach Energii

Ustawa OZE - Rada Ministrów przyjęła 13 kwietnia 2021 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, przedłożony przez Ministra Klimatu i Środowiska

Ustawa „Prawo wodorowe”

Rozważa się wprowadzenie ustawy „Prawo wodorowe”, która kompleksowo i w jednym miejscu ureguluje działanie rynku wodoru

28 września 2022 r. kolejny projekt ww. ustaw po konsultacji społecznych oraz po przyjęciu przez rząd w trybie obiegowym został skierowany do Sejmu

Pomimo zapowiedzi Ministra Zyski nadal brak projektu ustawy „Prawo wodorowe”

Legislacyjny pakiet wodorowy wymaga zmian w 12 różnych aktach prawnych jeżeli nie zostanie wprowadzone „Prawo wodorowe”

Polska Strategia Wodorowa zakłada
zainstalowanie

2 GW

mocy instalacji do produkcji wodoru

**= 400 elektrolizerów o
mocy 5MW**

Wyprodukuje około

306 000 ton H₂/rok

= 36 720 TJ/rok

Może zastąpić energię z węgla w **290 tyś.**
gospodarstwach domowych

około 20% wszystkich gospodarstw

- Polska posiada niewielki potencjał technologiczny w obszarze gospodarki wodorowej, czego przykładem jest stosunkowo mała liczba polskich firm wyspecjalizowanych w tym zakresie
- Realizowanie projekty (energetyka, transport) wciąż w bardzo początkowej fazie (wysoki CAPEX i OPEX),
- Bez dofinansowania dotacyjnego (m. in. IPCEI, NCBiR, NFOŚiGW) CAPEX i OPEX przedsięwzięcia te charakteryzują się wysoką ceną końcową wytworzonej energii i paliwa,
- Brak regulacji prawnych na szczeblu krajowym i międzynarodowym – niejasna sytuacja prawna (brak jednolitych definicji prawnych, brak klasyfikacji w zakresie rozwiązań typu power-to-gas, gas-to-power itp., brak procedur bezpieczeństwa, brak regulacji dot. taryfy)
- Brak rozwiniętej infrastruktury zagospodarowania H₂ zarówno do celów energetycznych jak i transportu,

- Kompetencje - konieczne szkolenia w sektorze energetycznym w zakresie wykorzystania technologii wodorowych,
- Brak rozwiniętych łańcuchów dostaw technologii
- Dynamicznie zmieniające się warunki cenowe dostaw, gwarancji, serwisu,
- Za Raportem Diloitte'a „*Investing in hydrogen. Ready, set, net zero*” – największym problemem rozwoju innowacji w obszarze wodoru jest obecnie niska dojrzałość rynku (brak wystarczających przepisów prawnych oraz instrumentów wsparcia) i niedostateczne ukierunkowanie (niejasne cele i procedury ich ustalania).

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

The background features a light blue wireframe illustration of an industrial plant. In the foreground, there are two solar panels. To the right, a large cylindrical tank is labeled with 'H2'. The overall scene is set against a solid blue background.